

MAGYAR VIDÉK.

Előzetési feltételek:

Egy évre . . . . . 6 ft.
Félévre . . . . . 3 ft.
Negyedévre . . . . . 1 ft. 50 kr.
Egy száma ára . . . . . 6 kr.

A lap kiadóhivatala **Nobel Armin** könyvkereskedésben van, hvá az előzetesek küldendők és a lap szemléli részét illető közlemények czimzandók.

SZEPIRODALMI, ISMERETTERJESZTŐ

ÉS TÁRSADALMI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Hirdetések

négyzet centimetryi tér szerint számítatnak. — Egyszeri beiktatás ára minden négyzet centiméterért 1 krajczár. — Bélyeg külön 30 krajczár. — Előzetesítők kedvezményben részesülnek.

Nyílt tér petisoronként 10 krral számítattik.

Még egyszer a népkonyháról.

Tisztelt szerkesztő ur! Beesés lapja ismételve melegen szót emelt a „népkonyha” felállítására mellett. Részenről teljes elismeréssel átvölölöm a „Magyar Vidék” lelkes fellépését a szegény nép érdekében ezen életre való tevé megvalósítására körül.

Igaz, hogy lehet ellene is felhozni okokat mint minden új intézmény, új terv ellen, bárha később még oly nagy áldásnak bizonyul is életbeléptetése. De nem kevésbé igaz az is, hogy mellette is szólnak komoly, fontos érvek, melyek megérdemlik a figyelembe vételt.

Midőn egy népkonyha szervezéséről van szó, mindenekelőtt ezen kérdésekre kell felelni: szükséges-e, és azután lehetséges-e felállítása városunkban?

Ki jelen viszonyainkra egy komoly tekintet vet, az kénytelen bevallani, hogy a népkonyha az alsóbb néposztály azon rétegeire nézve, melyek segélyezést igényelnek, valóságos áldás volna.

A kedvezőtlen tavasz, a kalásztalan nyár s a gyümölestelen ősz csak az inség előtt egyengették az utat, s az meg is jelent a télel, fálemes nagyságban. A nyomor dibentő módon terjed s kopogtat sok oly családnak ajtaján is, amelyet eddig elkerült. — Igen sok házban hiányzik nem csak a főzni hanem a tápláló is. Mily nagy jótétemény volna mind e családokra nézve, ha a részvét mutathatna számukra egy közös tűzhelyt, mely a lehető legutányosabb ár mellett legalább naponként egyszer biztosítana nekik egészséges meleg ételt!

Van továbbá sok szerencsétlen egyén, kiknek sem családja, sem vagyonának, ugy tengeti magára hagyottan nyomorult életét egy napról a másra. A nőgyelet nem segíeyzi, mert munkabíró; munkát azonban a téli időszakban rit-

kán kap, s így önfentartását kérdésessé teszi mindennap. — Ha néhány krajczárra vergődik, — ez kevés lévén rendes étkezésre — beviszi a pálinkás bódéba s mámorba temeti vele inségét és öntudatát. Mily áldás volna a boldogtalanokra nézve is, ha a közrészvét egy szerény oltáraként, egy meleg tűzhely intene biztatólag feléjük, hol összekapartított fillérekért tápláló meleg ételt találhatnak! Vannak szegény iparossegédek, cselédek, kik napokon át hasztalan keresnek állást, foglalkozást. Miután nincs oly közös hely, mely önzetlenul szívességgel fogadná be őket s nyujtana nekik enyhülést, szinte csak a lebuajok kábító és erkölesrontó gőzkörébe kerülnek.

Mind az ilyenekre a népkonyha nem csak mint táplálékkal segélyező intézmény volna igazi áldás, hanem erkölesileg is jó hatást gyakorolna, midőn több tekintetben gátolná süllyedésüket, s rendes életre szoktatná őket.

Szóval a népkonyha, egy tiszteltreméltó intézmény, mely a nyomorból fakadt szenvedést jöttevő kezekkel enyhíti, s az inségőt levert szegényekben az erkölesi nemesb érzést is hatályosan emeli.

Elismerjük azonban, miszerint valamely vállalatra nézve nem elég bebizonyítani, hogy hasznos, hogy czélszerű, hanem számolni kell azon kérdéssel is, vajlon előteremhetők-e a kivitelhez szükséges feltételek?

A népkonyhánál is, ha jeleztek czélszerűségét, jó hatását, szükséges még kimutatni, hogy meg vannak a felállításra által igényelt tényezők is.

E kérdésnél — tisztelettel bevalljuk, — hogy a létesítés első sorban városi nőgyeletünk lelkes ügybuzgalmától függ.

Ha visszatérünk a nőgyelet több évi működésére, ha figyelembe vesszük, mennyi adományt segélyt kiosztott évenként a nyomor eny-

hítésére s e mellett még szép összegből álló tőkét is gyűjtött, ha látjuk mily szép siker koronazza rendszeren fáradozásait a részvét ébresztése körül, mennyire képes felleszteni a közfigyelmet, áldozatkészséget játékonczélú vállalatok iránt; akkor, ugy hisszük, jogosult azon állításunk, hogy a népkonyha is, ha nőgyeletünk pártoló kézzel ügyét felkarolja — szerencsésen létesülni fog.

Szükség van, helyiségre, felszerelésre, konyha vezető személyzetre, élelmi czikkekre s tüzelőszerre.

Helyiséget a városi tanács támogatása mellett nehézség nélkül lehet szerezni.

A konyha eszközöket illetőleg sem utközünk nagyobb akadályba. A nőgyelet az érdemben egy felhívást intéz a közönséghez adakozásra szólítva a részvétet, meglehetünk győződve, hogy legalább is három annyedény, evőeszköz stb. összejön, mint a mennyi szükséges.

Nagyobb feladat már kellő mennyiségtől élelmi és tüzelőszerről gondoskodni. Itt mindenekelőtt nevezetes kiadásokra lesz szükség. Idevonatközöleg azonban másrésről a következőket lehet megjegyezni. A nőgyelet jelenlegi segélyező kiadásai a népkonyha felállítására által némileg módosulnának: számos szegények csak a népkonyháról segélyeztetének s továbbá az itteni kiadásoknak egy — bárha kisebb részeis — megtérülne az étek kiosztásánál. Azután minden valóságos infúsgal kerülneük új segédforrások is. Találkozni fogunk résztvevők, kik a felhívásra élelmeszerrel, főzelékmentekkel segélyezik a népkonyhát. Közélg a bálivad: ha a nőgyelet egy bált fog rendezni a népkonyha javára, oly szép eredményre fog ismét számíthatni, mely nagy mértékben megkönnyíti ez új vállalattal reá váró gondokat.

Végül igen természetes, hogy a népkonyha működése csak a téli évszakra szorítkozzék, a

T Á R C Z A.

Ugy szeretném . . . .

(Németből.)

Ugy szeretném látni őt — —

Ah, báresak még egyszer! . . . .

Hogy egyszer megláthatam!

Ugy szeretném, ha látnám

Még sok ezerszer!

Megszoritni kis kezét — —

Ah, báresak még egyszer! . . . .

Hogy egyszer megszorítam:

Oly örömezt szoritánm

Még százezerszer!

S még meg is csókolni őt — —

Ah, báresak még egyszer! . . . .

Hogy egyszer megcsókoltam

Oly örömezt csókoltánm

Sok százezerszer!

— y.

BALATON RÓZSÁJA.

Regény.

(13. folytatás.)

V.

A havas ormán parányi kő, esetleg megmozdulva a nehézkedési törvény hatalma alatt gördül lefelé. Utjában hőköpenye nőttön nő, s míg előbb önkényi nagyságban gyermeki erő elegendőt jelent volna esését megszüntetni, most már mászás tömege borzasztó robajjal siet a mélységbe, meg emberi erő fel nem tarthat többé, dönti utját álló sziklákat, jégtorlaszokat és hőkupokat. Egyszerre az egész hegytető mozgásban van. Óriási hó-, jég- és sziklatömegek robognak a mélységbe, utközben új mozgó elemekkel egyesülve elérik, az élő lények országát, s az erdők között rémséges viszhangot kelt, a lavina hömpölygése. Utban álló fádrások gyökerestől egytt a földből kitépnek, darabokra törvén, a halált hozó hógörgeteg hatalmát nagyobbítja, az ellenség egyesítve zuhannak lefelé, hogy kolosszális sulyok által pusztítást idézzenek elé a még ép élet országában.

Haljátok a lavina közelgését? haljátok mint bóból, mint nyög, a hegység; haljátok mint ro-

pognak a letört fák, mint sivatának a gördülő sziklák? Haljátok! Siesettek lakházaitokból ti merész emberek, mert a hegyek orozlájna áldozat ntán ugrásra készül, jeges lehetetével kioltja éltedet s hatalmas testével eltemti, rommá tört házatot, melynek fedézete alatt oly számos éven át biztonságban ringatát magad! Ugy csekély indító ok, egy kömozgásra, sik területen hatás és következmények nélkül elvész, holott helyzeti erőt ha fentt a hegy ormán képvisel a kis indító oknak, borzasztó következménye gyanánt látjuk a völgyet betemető s a hegy büszke ormaid letörő, lavinát szerepleni.

Egy kő, oly kisedő, hogy gyermek dobására alig méltatja előidézte már ezer hajlék romlását és száz ezernyi érző szív verésének — idő előtti megszüntét.

Ilyen a láthatlan, a számításba nem vehető ellenség működése, mert hát valaminat a lavina csak akkor jelzi magát midőn már emberi erő általutjában többé fel nem tartóztatható éppen egy titokbanelő-készített és mozgásba hozott eselszövény csak akkor vétetik, áldozata részéről észre, midőn mint feltartóztathatlan hógörgeteg rombolásának befeljeszéshez közel van.

mikor a szegénység a legnehezebben küzd a le-
verő nyomorúság ellen.

Nem tagadjuk, hogy a népkönyha feláll-
tása nálunk még új, szokatlan jelenség lenne,
s fenntartása nem esékly áldozatok igényelne,
ámde másrészlről ne felejtjük, hogy most a nyomor
is rendkívüli s fokozott tevékenységre hívja
fel a jövőre emberbaráti szeretetet. — z.

A vidék.

Pápa, december 8-án.

(Megyei közgyűlésünk. Kaszárnyák ügye. Vi-
déki szemle.) Veszprém megye decz. 1-én tartott
közgyűlésének tárgyai közül következő adatokat
emeljük ki, mint olyanokat, melyek városunk s vi-
dékét érdeklik: Ugyanis a szomorú híre vergődött
„medvetalpu” alias szelstalpu molnárkocsisk beho-
zatalára vonatkozó megyei régi határozat mellőzteti
rendeltetvén, molnárnak ezen méltatlan toher által
felmentve érzelhetik már ma magukat, hogy ha
megyei főgőzsz. ur, a közgyűlés határozata ellen,
— mely nézete szerint a megyét kompromittálja —
fellebbezést nem jelentette volna be. — Reméljük
azonban, hogy illetékes helyen ezen „fellebbezés-
nek hely adatni nem fog, s így városunk virágozó
iparát békítő közszer végét érändi. — Szíralmanas
érzi, városunk közönsége, a bakonybélgerézevölgyi
életveszélyes útonal járatatlanságának következmé-
nyéit, mint olyant, mely leginkább iparosainkat,
kik gyakran ezen utra vannak utalva — sújtja s
egy bizonyára a mult közgyűlés legfontosabb hatá-
rozatának egyike az, mely ezen ut kiépítését illető-
leg a lejtmerő elrendelte. Természetes, hogy ezen
rendelet kifejtése mellett sem szabad idő előtti ho-
zammát kiáltanunk, mert sokszor kiáradhat még a
Gerecze, míg a partjain elhúzódtól kiéplül. — Dr.
Sárkány Miklós apát, meggyekben humanitása,
magas műveltsége és tudományosságáról híres főpá-
nyacsak a megye gyűlésén bemutatá az alakuló
félben lévő „veszprémnyei régészeti és történelmi
társulat” ideiglenes alapszabályait, egyuttal azon
örvendet jelentést tette, hogy e czíra Buzsáki
Miklós püspök 300 irtályi alapítványt tett. Résztök-
ről meleg köszönnel üdvözöljük ezen szép czélú
egyület s szívtökübl óhajtuk, mielőbbi megakul-
lását, remélvén, hogy az egylet Pápa városát fogja
székhelyéül kitűzni, mivelhogy itten ugyis jelentékeny
régészeti tárgyak gyűjteményével rendelkezik a ref.
főiskola. — A mily mérvben örvendetes ezen új
egyület megalkulásának híre, érő szomorú azon
tény, hogy Veszprém megye részéről régebben kiírt
s a megye monographiájára vonatkozó pályázat
eredménytelen volt; ennek folytán az 500 arany
tisztelődíjra pályázat 3 évre újból kiíratván, s
meggyűzéssel, hogy a pályaművek megírására vé-
gett a m. tud. akadémia történelmi szakosztálya
meg fog kerestetni. Meg látjuk lesz-e eredménye
az újabb pályázatnak. — Ugyancsak ezen gyűlés
fogadta el a „megvélház” kiépítésére vonatkozó
tervezetet is, mi annál inkább óhajtatód volt, mert
a megye „székháza” minden inkább csak „székház-
nem. — Városunk érdekli ügyeket illetve helyben
hagyatott „helypénzszedési” szabályzatunk; a sör,
bor s pálinka mérés engedélyezésének kidolgozását
czélzó kérvényt illetve, szabályrendelet kidolgozása
határozatokat; és határozatilag kimondatott, hogy a
megye területén a házalás korlátozandó; mígvegre
külön szabályzat dolgoztatik ki. Somlyó-Vásárhely
váltói megállóhelynek vasuti állomással leendő át-
alakítását czélzó, közigazgatási bizottsági indítvány
partólalag a közlekedési miniszteriumhoz lett felte-
jesztve. — Ez és egyéb jelentéktelen ügy tudomá-
svétele mellett mint legfontosabb — mi tárgyalva

lett — a kaszárnyák építésének ügye volt, melynd
el e czíra kiküldött válszavnyu javaslata el lett
fogadva. A megye területén elhelyezett négy lovas
székud befogadására ajánlatok tetteket Siófók közsé-
g, gróf Esterházy Mária pápai uradalma, gróf Esterhá-
zy Pál örökösöknek deveserei uradalma, báró
Cshtritz Zsigmond, hász Lajos, Pápa város és
Enying közsé- g által.

A ajánlatok megvizsgálását egyes bizottságok
a helyszínen fogják eszközölni; holott, hogy a megye
a laktanyák építésére hozzáfogott, nem, 1880-
63.470 irtályi pótdó kivétele határozatát el, míg
pedig ugy, hogy e czíra kivettelt pótdó csak jövő
1880. év derekán fog behajlatni. Előbb jelzett fog-
zottság jelentéséből kitűnik, miszerint Siófók közsé-
gétszá- g elhelyezésére laktanyát fog felépíteni, valjón
Pápa városát a második kaszárnya avagy említtet
versenyző helyesleg valamelyikének, mivel hasonló
ajánlatok mellett Pápaunk előbbi- g biztosítatik, Mi,
kérdéstárgyat nem képezi öngyök tartjuk azt, hogy
városunk részéről a kellő ajánlat meg fog tétetni, s
hogy kaszárnyák hírei jóték: ez alkalommal csak
„Veszprém” laptársunknak vasszempai vezérköziké-
akarnak a t. közönséget figyelemeltetni, mely szoriat
„ha a honvédlóvasság létszáma emelhetni fog,
nem alapos kiltatás van — akkor Pápa átötaga je-
lenlegi gyaloghonvédett adni — Veszprémnek és
kapja a honvédlóvasság azon számát, mely Vesz-
prémben el nem helyezhető. Erre Pápa el lehet
készülni.” Mi nem látjuk szükségét annak, hogy miért
adja Pápa város honvédt Veszprémnek hiszen na-
gyon jól el van zászlóaljnuk városunkban helyze-
ve, ahhoz pedig, hogy mit a vámon nyertünk, a ga-
radon ismét edveszítünk biz. Istén, mi kedvünk sin-
esen; s így „Veszprém” laptársunk ezen nézettel
helytelenül, holott helyesnek találjuk azon módo-
zatot, mi laktanya építési költségek beosztására
hoz ajánlalta, mi végül nevezett lap czikkére ide
vonatkozó részét közöljük. Ugyanis „Veszprém”
laptársunk írja:

„Megyei közgyűlésünk behatón tárgyalta ezen
ügyet; a költségek előteremtésére pótdót, majd
kormánykölcsönt javasolt, egyröl azonban megfele-
kezett, ami pedig talán legjobbarabb czélhoz vezet:
ez az évi többszöri- g való építkezés. Ha a kaszár-
nya-üg- g egész Magyarországon megoldatik és az
építkezés felamattha jó, bizonyvalólagulnak hazánk
építmestereiből — vállalkozó társulatok, amelyek,
vagy esetleg akadnak egyesek, akik évi többszö-
rekre a kaszárnyák építését előadják. Hypotheka
mindig van a kincstár által évenként fizetendő öszeg-
ben, a többit több évre elosztva pótdó utján lehet
pétóli mindaddig, míg a szerződés utolsó éve le
nem jár, amikor a kaszárnya tiszta jövedelmefor-
rássá válik. Ha a mostani sunyari pénzviszonyokat
figyelem vesszük és meg a kiltatásba helyezett jövő
évi tetemes adóemelés hozzá, akkor csakugyan ki-
mértelt kell lenniük az adzó közönség iránt és az
állala dviselendő terhet ne egyszerre zökkenésül a
vállára, hogy az alatt öszeroszkadjon, hanem öszszak
legalább több kisebb részre, hogy azt csakugyan kö-
pes is legyen elviselni.”

A mult hét eményei közül — mirel jövő-
laptársaink említtet tesznek — legkíválóbb, az eszt-
ergoni iparos-társulatnak november 30-án tartott
közgyűlésének határozata eredménye, mirel „Uj Eszt-
ergom” laptársunk 28-ik számban kimértő jel-
entést olvassuk; ugyanis az ipartársulat egyik tagja,
Kovács Albert a különféle ipartársulatok egye-
sülése mellett melyg szavabban emelt szót s fel-
szólalásának eredménye lett, hogy Esztergom öszsz
iparosai egy tömör és hatalmas testülettel alakulnak
s a közös érdek előmozdítása tekintetéből mellétek
minden „külön érdekét”. Midőn az esztergoni ipar-
osok ezen nagy horderejű tételük feletti közösen-
vínket nyilvánítják, egyuttal szívünk azon felidemas

nagyobb szükségre, a válság e perczében bemutatás
módon megtartá, hiszen ő mint igaz ember min-
denre el volt készülvé, nyugodtan bevárhatta volna
az öszszes scandalumot méchében rejől per lefolyá-
sát; de addigi működése és jóvoheti terei, ezután
meg számtalan elenségtől tekintete vévei érdekei-
vel inkább egyezett volna az ügy kiegyenlítése, mint
a hosszadalmas peres küzdés láthatlan és minden-
estre hatalmas ellenérveivel együtt.

A gróf s titkára az öngyök azonnali elinté-
zésn tanakodtak, mely mindenkélt az illet és válsá-
lalatok zavartalan folytathatása végett annál is in-
kább szükséges volt, mert minden késedelem e téren
öppen előhétvő tette volna azon czéit mi ellenfe-
lei egyes egyedül elérni akartak.

Nem grót Z...t mint magánst mint gazdag
földbirtokost, hanem a magyar ipar- és ándító ke-
reskedőnek lélett és vezért czélzóta snjtani azon
menyület, melyet báró Wertheim és társai, Bal-
tonvár tulajdonosa ellen finom rafineriával léte-
sítettek. (Folyt. köv.)

érzést sem hallgathatjuk említes nélkül, hogy Pápa
városában lakó nagyszámú iparosaink, közösérdekk
ellenére, még mindig számos iparos-társulatok van-
nak szétforgasolva, miáltal, haladásnak gátolva és
erköl-i erőkj nyomatlóssággal paralizálva van! Bár
csak mi is szerencsésekk lehetünk, mint Esztergom,
hol iparosaink, mostandó fogva egy test és
lelket képeznek. Emíttet iparos naggyűlésen még
egy, Esztergomban, fellélandó iparos-iskola
nem különben a honvédségi felszerelési munkálato-
kóból az ottani iparosoknak való juttatás kieszköz-
lése vonatkozó indítványt is birtalygattak s „Ma-
rosi — elnök ur” — írja az Uj Esztergom —
„ezzel kapcsolatosan ajánlotta, hogy ándós lenne,
Ráth Károly öszszgyűlési képviselő ur
min, mint a budapesti iparkamara alelnökét tisz-
telgatóly” mely indítvány elfogadtatván, diszputáló
válszabotót Ráth Károly urnak közönlényesül ki-
kérni Pápa város képviséljét — mint ezen eset
is kellőleg bizonyítja — hazánk minden részben,
kellő és megérdemelt kitüntetésben részesítik, mi
felett mi Pápa csak örvendünk. — Ad notam, me-
gyei utálak. Az „Egri Lapok” Ázsia állapótáznál
vezérközikébe a következő sorokat közöljék: „Most
alkalmam volt meggyőződni, hogy mi az a úszá-
rud-paraszolító töltés. Erős ő loval tettem meg s
hogy elűt ezen egy mértőndnyű utat ötödöt óra
alatt, — fizetvén birtóforraszonok 10 frot — s
hogy egyhaman ne törjék, evizéktem tördig érő sár-
ban a kocsit mellett — gyalog.” Elhez sem kell
kommentár, hanem fájdatom, hogy a megyék „sok
dolgaik” mellett ilyes állapotot tűrnek. Sz.

Vidéki levelezés.

Kis-Czelel, decemberből 2-án 1879.

Tekintetes szerkesztő úr!

Ugyan kérem! ez már mégis szigorú büntetés!
egyetlen helyi haladásért három kérdőjelet rakni
neven után a „szerkesztői levelezés” rovatában;
ánknytelentül juttatás ezsembe ama régi boldog
társulom évem amidőn tiszteletre méltó tanáruim egy-
egy secundával bonáltak! pedig nem érdemeltet t.
i. nem secundat — hanem a három kérdőjelet.

Mit tettek én róla ha „Kemenesjái” ír a
„Pápai Lapok” helybeli levelezője a leginkább
újdonságokat egy elcsipi orrom elől, hogy csak
azon veszem észre magamat, mire referálni akarok
rölk — már annak lapjában a saját aold is, —
az olvasók kezébe kerültek*). Biz csak így jár
a két dudás egy eszáróban.

Teltelek-én róla, hogy városunk új kiesel, s
hogy bemeo oly kevés főljözésre méltó tőrtenék!

A vidéki levelezőknek rendszeren meg van azon
gyengük, hogy a lapot, mely számára önma-
néiknek valamit „lapuknak” szeretik nevezni, mint
ha ok volnának annak kiadó-tulajdonosa vagy szer-
kesztői, az ily apró hüszögök természetesen felkés-
znek az embernek —

Kis-Czelelben született Antal moré — ide való
létezésén, van is neki a városban kívül hazá,
nem emeletes ugyan, hanem amolyan cigány-féle ház,
három láb mélyen a földbe ásva, két láb magas a
földön felül, fémés- és deszka falal, toldozott föl-
dozott tetővel.

Meg is ő Antal moré nálunk az é nagy ré-
szén át, apró kis purdó sorban be-bekopogtatnak a
polgárok ajtón és nem is utasítanak el freres, de
úhá megkérindül Antal moré a szomszéd és fel-
volab ősi falvakba futni, végtül, lakatot és persely-
nyomót árnul, míg ezt fájának a vándor-élethez
való hajlandóval fogva is megteszi és ilyenkor nem
szereit ha más vándor-cigányokkal találkozik, kik
notánban elvezik előle az ugy is elég sovány ke-
resetet.

Egyeszer ily vándorlásból hazajöve, emegy a
szolgabírói hivatalba, mint kérelembe:

Tekintetes és nemzetes szolgabíró úram!
ugyan kirám alázatlóssággal, ne engedje meg, hogy
más eszgyónok azu fá járásomba járjanak!

Hát melyik a te járásod Antal? — kérdi
a megjelent szolgabíró, kiknek lehet „ezigány-
járásról” még eddig tudomása nem volt.

Hát ass a melyik a tekintetes szolgabí-
ró? — Kélek egyszerűen a cigány. — Hogy

„Kemenesjái” ur föntbeli panaszomat és hüszö-
gunkra való ezdlásonmat ross néven ne vegye s ezek
által régi kollégájs jó barátágnuk eszárót ne szen-
vedjen, engedje meg tek, szerkesztő ur föntlitenem,
hogy nevezett kollégágnak tollából egy beszély fo-
e hó fölvezében megjelenni, ezíme „Egy nő be-
esültet”. A munka „Pápai Lapok” 47-ik száma
„Irodalom és művészet” rovata alatt elég kedvezően
bíráltatik s így azt hisszük, helyesen teszzük, ha a
„Magyar Vidék” t. olvasóink figyelmét is felhívjuk
reál, sőt a tek, szerkesztő urat is kérjük, hogy kö-
lönköljék egy gyűjtő-levél elhozandó — és a mű terjesz-
tését elősegíteni.**)

[Üdönséget biz most is csak igen keveset ír-
hatok. Jóludársáim zord — hideg, a hét elcsőn

*) Ezértől halmoz eljapelt el, hogy mi előbb a kétség
jelölnek meg, aztán ne barmja elcsőpül. (Szék.)
**) Szévesen. (Szék.)

Mit ér az áldozat lelki, szellemi és anyagi ereje,
ily elvont körülmények között előidézett, viharral
szemben, hiszen mielőtt, menekvésére avagy véde-
lemre csak gondolni tudna, már a tények borzasztó
sulya elemeték s erejét megtörők, élet fájat gyöke-
röstől működésök földjéből kitépik égy mint a
századokkal daczoló főúriást kitépi helyéből, a hó-
görgeteg!

Azon lavina, melyet báró Waldheim és fület
társai, évek hossza során észrevétlenül gróf Z...
ellen, mozgásba hoztak, váratlanul lepte megafon-
kolt lelkű férfúit s erejét, megbénítá és fíradalmaink
gyümölcsötől egyszerre megfosztá, anélkül,
hogy a bekövetkező katasztróft előlárhathatta volna.

Boross kérelmére a esd kimondatott, noha a
váltak a gróf részéről hamisaknak deklarártattak is,
a kért biztosítást a törvényszék megadni kényte-
len volt.

Íly nyomozási körülmények között találjuk most
balatonvári kastélyának egyik termében gróf Z...t,
titkárja dr. Váry Béla társaságában.

A gróf szokásos hídgyérzéséért, érre volt leg-

erősen havazott — volt a szegényebb munkás-osztálynak, ki úgy is hiányt szenved ebben, egy kis foglalkozása az utak kárpótlásával.

Egyelőre azon igérettel veszek búcsút tekint, szerkesztő úr, hogy jövőben óvakioldi fogok a „hármás kérdéjélektől” nehogy azok régi bűnéimert és kapott secundáimát eszembe juttassák.***

Boross.

Izraelita ápolóda felállítására Pápa.

A pápai Chewra-Kadischa képviselőtestülete a folyó hó 8-án tartott gyűlésén elhatározta egy már régóta szükségessé vált elvet valóra azzal, hogy Pápa a Chewra-Kadischa körvidékében egy elkülönített szobában ápolódat nyit, oly szegény öreg izraeliták számára, kik minden család- és vagyoni nélkül, nekik abban lakást és teljes ellátást, a ruházat kivételével biztosítva.

Nem kételkedem azon, hogy Pápa város izraelita lakosai, kik ott, hol szegénysorsú hitorsosaiak jávát lehet előmozdítani mindig a legnagyobb áldozatkészséggel viseltetnek e nemes kifizető ezél előrére is szívesen fognak segídeket nyújtani és biztos vagyok arról, hogy a Chewra-Kadischa képviselőtestületnek e nemes eszméjét még az utókor is áldani fogja.

Pápa, 1879. december hó 9-én.

HOROVITZ SAMU,
egyetlen jegyző.

(Üdvözlök a derek egyelet, örömmel látjuk, hogy egyesült erővel, a Chewra-Kadischa esakisi tulajdonképi ezéljárt tartja csak előtt; meg vagyunk győződve, hogy izr. polgártársaink a mostoha anyagi viszonyok mellett is be fogják bizonyítani, hogy ök áldozatkészek. — Szerk.)

Videki és helyi hírek.

Tisztelt előfizetőinket, kik előfizetési díjakkal hátralekannak vannak, azok beküldésére tisztelettel kérek.

Felhívás. Pápa város és vidéke nemeseleltnem-barátaim! A naponkint nagyobb mérvet öltő nyomon és inség e lapok szerkesztőségét arra indították, hogy városunkban népkönyvtár felállítását megindítsa. Az eszmét mi kizárólagosan a szent gyűlés érdekében a humanizmus nevében — melynek hitetése mindenki jogosítva van ki magában arra hivatalos övez — pendítjük meg; ázelenen törekvünk városunk értelemiségét nagy része méltányolva és a népkönyvtár felállításának szükségességét helyi szerkesztőségünk felszólította, miszerint a „Magyar Vidék”-ben felállítandó „Népkönyvtár” javára adokozást rovatot nyissunk. Midőn ezen fölé oldalról hozzáink érkezett felszólításunk legnagyobb szívesseggel eleget tesznek kérve kérjük városunk és vidékünk nemeselelt emberbarátait, miszerint a népkönyvtár javára pénz, élelmiszereket, evőszereket stb. előlétes adokozni legyekednek. Mi a berkezetet adományokat lapunkban nyugtázni és a polgármesteri hivatalt kezébe fogjuk juttatni, melynek igazgatásában azon biztos reményre jogosít, miszerint támogatását nem fogja fölünk megvonni. A „Magyar Vidék” szerkesztősége.

Nemeth Mihály urat a pápai evang. ker. egyház káplánját l. hó 7-én a várpalotai evang. ker. hitközség lelkészének választá. Midőn Nemeth úr, az azon méltán megérdemelt kitüntetéshez, valamint a várpalotai ev. hitközséget szeresésé választásához gratulálunk; ajánlatunkat fejezzük ki azon vesztésé felett, mit távozása által Pápa okozott — a hol is a legszebb emléket hagyja maga után. — Sok szeresés és a Mindenható oltalma kísérje — a távozt. buzgó lelkesít!

Beküldött. T. szerkesztő úr! Csoklyiségem midőn a nögyelet megalkott abba belpétem és azon idő óta mindig az egyelet tagja vagyok, mint ilyen természetesen fogja találni, hogy az egyelet ügyeit mindenkor figyelemmel kísérem; csak legutóbbi időben, mivel nem vagyok azon szeresés helyzetben, hogy a másik helyi lapot olvassam — hanem kizárólagosan az Ön beesés lapját olvasom, a nögyelet hivatalos dolgaíról nincs tudomásom. Nagyon esodálkozom, hogy a t. nögyelet azon egyelet tagokat, melyek csak a „Magyar Vidék” helyi lapot olvassák nem tartja érdemesnek arra, hogy az egyelet ügyeit hely-keorba tudomására hozza. Azt hiszem a nögyelet nem egyes lap, hanem tagjai kedvéért létesít és így nem látjuk be miért teszik ki az egyelet amak, hogy fölébe magammal — a közögy rovására — az egyeletből kilépjünk. Az emberszeretet érdekében való közreműködésre azt hiszem, minden hírlap, „hivatalos” és „hivatott” is. Egy nögyeleti tag.

*** Kérjük tekintet nélkül más lapra a referendát beküldés, mert minden lapunk meg van a maga közögye. Szerk.

Ezrel kapcsolatban helyreigazítás. Mult számunk hírei közt tévesen íratott lehenyében, hogy Pék János 48-as honvédelmadnagy, ugy metszette volna e korak, miután föbe látte magát; még pedig helybeli laptársunk, a „Pápai Lapok” szerint az óhség miatt, véginségében, mert bár becsületese munka közt kereste kenyérét, de a — mostoha viszonyok között, — azért büszkeségének tartotta, hogy senkitől segélyt nem kunyorált! (így tehát a nögyeletől sem!) — Már most, hogy nagyon hangzik ezzel szemben a jétékony nögyeletnek ugyanott megírt abbeli „egyelhangzó” elhatározása, hogy az általunk ép az ilyen inségesek érdekében sürgetett népkönyvtárnak, e kitűnőleg humanis intézetnek felállítását nemesak, hogy végleg elejtette, de kegyeskedt még ugyancsak boszankodni is felette; amak lelkimeseretes elbírálását bizzuk magukra a t. lezavazókra. Valjon nem döbbent-e meg gyöngédek belénk az oly gyöngédtelemil demonstrálóknak ezen öngyilkosság halhatára?!...

Éremkiállítás. A sz.-fehérvári örsz. kiállításón érmeiket nyert helybeli kiállító részere az érmekek és oklevelek jövő vasárnap f. hó 14-én délelőtt 11 órakor a városház nagyereményben fognak fimpepylesen kiosztatni.

Az állatkinzókra a törvény szigorú büntetésről, már inkább kellene az emberkinzókot sújtani. A zord gondolat támad bennünk midőn látjuk, hogy a zord teli napokon a városi mászólo hivatalnok lsten szabad ege alatt ponyvásorát alatt végi teendőt. Ha már eltekintünk attól, hogy az illeto hivatalnok a nagy hidegben kénytelen irni nem szabad előfelelni, hogy a közönségek sokszor huzamosabb ideig dírelegnie kell míg a sor reá kerül. Rendezett tanácsú város létünkre valóban gondoskodhatnánk nevezett hivatal számára fittott helyeségről, mi utóvéne nem volna oly nagyon költséges.

Özvegy Tscheppen Eduárdné okleveles nevelőné, már néhány hónap előtt nevelő-intézetet nyitott. Emlékezte a Tscheppen-féle egykori jó intézetre, melynek vezetéseát a tulajdonosnő mindenkor a közönség elismeréséát érdemelte ki, legmelenegben ajánljuk a t. szülék beesés figyelmébe Tscheppen Eduárdné újonnan megnyitott leánynevelő-intézetét.

A Korcsolya-egylet mult vasárnap kezdte meg működését mozarak dörögése és Cseresynek zenekara mellett. Az idei megnyitáson nem volt oly élénkiség mint tavál, ámútor a buzgó rendezőség ugyancsak iparkodott bódékeszítés-, stb. által az élénkiséget fontantani; nem több mint legfőbb 20—25 korcsolyázót láttunk, a csipős hidegnek akarjunk tulajdonitani a tömeges távolmaradást.

A városi iskolaszékek f. hó 7-én tartott üléseben, fölé arról ügyek elintézése után olvastatták a városi tanácsnak, — a házi ipar terjesztéséről szóló — átirata, mely átirat szerint felszólítandó volna az egyes hitfeleknek, hogy tanítókat utasítsanak arra, hogy a házi-ipar foglalkozását elsajátítsák. Az iskolaszék a tanács ezen javaslatát nem találván kielégítőnek; egy négy tag bizottságot nevezett ki, mely bizottságunk feladata volna Varga tanító urral egyétt olvart kidolgozni, melyszerint egy közögy házi-ipar iskola felállítására lehetné tételessék. Üdvözlök az iskolaszéket! Remdjük, hogy e szerint a lapunkban megpendített és a többször javasolt házi-ipar iskola nosokára fel lesz állítva.

A helybeli jogacdemír az 1879-80 tanévre vizsgáló kiltágotokul a m. kir. vallás- és közoktatási miniszter által kinevezettek; az államtudományiszakban Pap János, Eöri Szabó Sándor, Bíró István kir. járásbíró, dr. Koritschoner Lipót ügyvéd és dr. Penyevy Ferencz urak; a jogtudományi szakban; Vid Károly, Szente János, Galamb József, Takács Ádám ügyvéd urak és Soos Ignaz kir. aljárásbíró.

A „Somogy”-ban olvassuk, hogy a kaposvári kereskedelmi casinóban szombaton, mult hó 22-én városunk szülöttje, Goldschmidt Vilmos ur a „Leány nevelés”-ről v. i. „A nevelt nő legszebb kellekéről” írt saját munkáját olvasta fel. Oktató felolvasásának „veleje abban állott, hogy fősúly fektetendő a leánynevelésnek arra, hogy a „leány” „szereetet méltólegyen, mert ugymond; ennek hiányát semmi szépség sem pótolja; a szép leány szereteteméltóság nélkül csak „rideg álarz” marad. — A felolvasás logius összeállítására, ckes magyar irálya és szép előadása a megjelent nagy közönségnek általános töreszére talált és a fiatal felolvasó viharos tapsokat aratott.

Áldozatkészség. Berendező Miklós választott páspók ó mltsza az alakulóban levő vesztprémmejei tartalméni és részesei társulat céljaira 300 forint ajánlkozott. A megyei közgyűlés ezen szép ajándékot jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Az igazi komáromi kalendáriom nem az, melyet Wajdits J. kamzais könyvnyás széküld és hirdet, hanem az, mely Komáromban Ziegler Károly költségesen és betétnel nyomtatott és melynek az idén 175-ik évfolyama jelent meg.

A tél korán kezdődött és keményen tartja ma-

gát. Oly csipős és csikorgó hideg van, hogy a szabadban való járások a haja megeresedik, a bajusza pedig megjegesedik az embereknek és talpuk alatt egész nótákat csikorgó a hó. A zord időjárásnak a nálunk maradt madarak nagy része áldozatul esett. Az országos vásárra érkezett vidékiek állítása szerint az utakon nagy számú megfagyott madár hever. — Fájdalom, az ember jétékonyosság annyira nem terjedhet, hogy az ily ártatlan tereménnyeket megmentse. A madarak pusztítása és pusztulása közgazdasági szempontból hazánkra néve jelentékeny kár, ha tehát nem áll hatalmunkban a szabadban és mezőn a kegyetlen hideg által tönkremenő állatokat megmenteni, ne engedjük, hogy azon madarak, melyek hozzáink menekülnek, mint ez az alsó és felsővárosban sok házbán szokás ugynevezett „csapda” által tönkre tessenek. Az ily szívtelenséget a legnagyobb szigorral kellene büntetni.

A tegnapi marhavásárra igen sok marháhozott eladni, de kevés volt a vidéki vásárló, kik valószínűleg a rendkívül nagy hidegség miatt maradtak el.

Hány pap és apáca van Magyarországon? A „Magyar statisztikai évkönyv” most megjelent újabb füzeté az egyházi és tanügyi adatokat közli, melyek szerint Magyarországon összesen 7620 róm. katólikus pap és szerzetes és 1131 apáca, 2268 gr. kath. pap és szerzetes, 847 evang., 1999 ref., 196 unitárius és 735 zsidó pap.

A sikós járdák. A mult napokban, mielőtt a nagy havazás beállott; annyira sikosak voltak a járdák, hogy csakis a legnagyobb óvatossággal lehetett az elesést elkerülni. Jó lenne, ha ideje korán kiadnák a rendelet, hogy minden ház előtt a járdák; homok, fűrészpor vagy huzal hintések be.

Iparkodó nő. Özvegy Singerné, ki ezeltől két évvel a helybeli óvodában nyerte első kisednevelői kifizetését, Budapestre ment, hogy ott hat heti tanfolyamot hallgatta, oklevelet nyerjen.

Pápai molnárok úgy a megye legutóbbi közgyűlésén fölfedtetni határozattal, mely ellen azonban a tisztí ügyek, miután ez által a megyét compromittáltva látja, azonnal föllebezést jelentet be.

A „Casino” egyelet f. hó 7-én tartott közgyűlésén elhatározott, hogy az észrevételek könyvét, személyes kérdésekre és a tagoknak egymás ellen való panaszára felhasználni ezental nem szabad. — Mint évenként úgy az idén is Sylvester este társas vacsora lesz. A casino könyvtárával való visszaélések elkerülése végett ezental csak a tagoknak személyesen sajátkezű elismeréssel fognak könyvek kiadhatni. — 1.

„Növilág” ezimen Arduányi Dezső Jászberényben szépirodalmi lapot indít. Tulajdonképen mult télen megindított, a nyári időnyere azonban felüggesztett ily című lapját éleventétele fel. A „Növilág” a vidéki szépirodalmi lapok közt a legterjesztésőbb, és legesinosabb kiállítású, tartalmaz illetoleg pedig, ha felhívásában közzétett ígéretek beváltja, — szintén ára egész évre 4 ft. Megjelenik minden vasárnap. Előfizetése Arduányi Dezső szerkesztőközlő Szolnokra mezenedődik.

A berlini városi hatóság jelentés alkalmából, mely egy hullalegétő kúszlék felett terjesztetett eleje, azon véleményét fejezte ki, hogy Berlinben a hullák kivétel nélkül elégetése nagy közögyeségyüj haladás lenne.

Bermüller Gyula ur mai hirdetésére t. olvasóink figyelmét felhívjuk.

— O S T O R . —

Egy helység előjárósága bolesen elhatározta, hogy behozza a kutyadog, miért is a közögy gazdát megbízták a kutyák összeírására, is a következő írásbeli jelentést tett közzé: „Tekintes kutyadog kivétl bízottság! Következő összeállítás terjesztet be, melynek helybenhagyására kérem: a közögy előjáróság egy kutyá; a közögy jegyző egy kutyá; a közögy orvos egy kutyá; a közögy tanító egy kutyá. Összesen van 4 kutyá. Magam pedig vagyok a — aláírtos szolgája.

Miből áll a maacsene? Ha Y. kezébe veszi a hagedát, a czigányok pedig kontrának hozzák.

Ha neveszték akarsz hallgatni, úgy menj el N. kérésházába, ott oly eszedesen huzgál a szittya magyarok, hogy még fejed sem fájdal meg bele.

Estyánnak.

Rugdal jobbra, rugdal balra,
Törökvelen diadlra.

Es nosa ezt nem is érthetted el,
Egyet kívírtál művészettedel, —

Kirgud a sugó fogat.

Kli.—6.

Az ispanné. A Dumántól egyik naiv ispanjén történt meg: — Meghalt a feleség. Szép sirleméket állítottat neki, s rá vesette: „Itt nyugvó N. N. irandé.” Telt az idő, s az ispan úrból kasznár lett. Hogy a sirék is hirtelen kasznárságra, rá vesette még (a fennebbi sirát után) „Jelenleg pedig kasznárné.” F. K.

Felölös szerkesztő: CSOBANCZY T.
Laptulajdonos és kiadó: NOBEL ARMIN.

A „Magyar Vidék“ hirdetései.

Rosenberger Ignácné

Pápán, szél-utca

ajánlja a t. közönségnek jól felszerelt

kalap, sapka

és

szücsáruk raktárát

a legnagyobb választékban és legújanyosabb árakért, továbbá bélések és prémezések fogadtatnak el (és leggyorsabban eszközöltetnek).

Moisinger-féle házban

szél-utca

● 2 csinos szoba ●
kiadandó.

Kégli György

cipész

ajánlja át a felszerelt férfi és női lábbeli raktárát.

Solid munkáról kezeskedik a számos éveken keresztül ismert műhelyem.

Tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy fizilemben mindenemü (koscher)

füstölt husok

u. m. nyelvek, frankfurti prágai, bécsi és győri „virstlik“ salami, sunka stb. kaphatók.

Mintán Löwy D. bécsi czéggel rendes üzleti összeköttetésben állok, tehetségemben áll, mindezen husneműket fris és izletes állapotban tartani.

Tisztelettel
Stern J.
szél-utca.

BERMÜLLER GYULA

ajánlja a nagyérdemű közönségnek a közeledő

karácsoni és új-évi ünnepekre jól berendezett divat-, vászon- rövidáru raktárát.

Ez alkalmából női ruhakelmék 25% a bevásárlási áron alól adatkak el, ugy minden egyéb árucikknek is **rendkívüli olcsón** kaphatók.

NOBEL ARMIN

NYOMDATULAJDONOS és LAPKIADÓ

Pápa, szélutca

ajánlja jól felszerelt *könyvnyomdáját* minden e szakba vágó művek pontos elkészítésére, ugymint:

mindennemű megyei és bírósági

HIVATALOS NYOMTATVÁNYOK,

brochurák, röpiratok, közjegyzői és ügyvédi nyomtatványok, menyegzői és halotti jelentések, kereskedelmi szerződések, falragaszok, közigazgatási és kereskedelmi táblázatok, levélfejek, borítékok, névjegyek, étlapok

és több eféle nyomtatványoknak helybéli vagy

vidékre való pontos és olcsó ároni szállítását.

Mindennemű

naptárak kaphatók

1880-ik évre.